О СУФИКСУ *-ИНА* У ФОРМАЦИЈАМА ТИПА *ЦЕРЕТИНА* (ТОПОНИМИЈА СВИНИЦЕ, РУМУНИЈА)

Јованка РАДИЋ

The study deals with toponyms containing the suffix *-ina* and a phytonym as its base. Three types of such formations – *Cerovina, Ceretina* and *Cerina* – have been evidenced in the toponymy of Serbian settlements in the territory of Romania. The formation type 'a phytonymic base' + the formant *-et-* + the suffix-*ina* (*Cer-et-ina*), widely evidenced in the speech (toponymy and the appellative lexicon) of the village of Svinica (Sviniţa; the Danube Gorge, a dozen kilometres downstream from Lepenski Vir), is unknown in other Serbian dialects, as well as in other Slavic languages. Along with the toponym *Caretina* (←**Cer-et-ina*), which is also evidenced in the Danube Gorge (the village of Mačević, upstream from Lepenski Vir), this type of structure can only be found in the toponym *Rastetina* (←**/h/rast-et-ina*) in middle Polimlje. The paper seeks to reveal the semantic composition of these toponomastic structures and their formal counterparts in the appellative lexicon (names of substances of vegetal and animal origin *hrast-ov-ina* /wood/ : 'hrast' [oak]; *zečetina* /meat/ : 'zec' [rabbit]). In order to explain the semantic composition of lexical units, it is necessary to reveal the basic values of the bound morphemes that are integrated into them, taking into account the various systemic functions performed by them (e.g. *"ov" / "ev"* as a plural case formant, an adjective suffix with different values, a forming formant). It is observed that in toponyms of the *Cerovina* type the formant *-ov- / -ev-* serves as an indicator that the motive word is used in the referential value (**cerovina* '/well-developed/ trees of quercus cerris cover an area of indeterminate extent'), whereas the formant *-et-* was used to indicate non-referential (general, determinative) values of the motive word (**ceretina* or **cerina* 'wood /a forest stand/ in which a particular tree species prevails /in this case quercus cerris/ covers an area of indeterminate extent'). Similar research methods reveal the values of the suffix *-ina*.

Keywords: Serbian dialects, village of Svinica (Sviniţa) in Romania, toponymy, word formation, suffix *-ina*, formant *-ov- / -ev-*, formant *-et-*.

1. Ономастичку грађу из српских насеља са простора Румуније сакупио је у другој половини XX века Миле Томић – познати српски слависта. Грађу прикупљану у вишегодишњем теренском раду Томић је објавио у часопису Ономатолошки прилози (1984-1986), под оквирним насловом *Ономастика Срба и Хрвата у Румунији*. Већ и површан поглед на топониме из српских насеља са простора Румуније (Tomić 1986: 197-246)[1] говори да су они у већини грађени од српских језичких средстава, по општесрпским топономастичким

[1] Спискови топонима из села са простора Дунавске клисуре дати су и у Томић 1989.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

моделима (*Belo polje*, *Zavoj*, *Greda*, *Dolina*; *Drenje*, *Grabovac*, *Leskovica*, *Straževica*; *Gumno*, *Torina*, *Crkvina*, *Govedarište*; *Borina jaruga*, *Andrašica*, *Margitica* итд.). Мало је топонима грађених од искључиво несрпских језичких средстава, попут *Baragan* – део села, „Et. < rum. *bărăgan* 'ravnica'" (203) или *Almaš / Almaž* – брег (и равница), „Et. madž. *almás* 'voćnjak zasađen jabukama'" (202). Нешто су заступљеније хибридне топономастичке структуре, у којима се препознају различити видови мешања савремених српских и румунских језичких средстава (уп. *Balta lu Mitrić*, *La Bekić* и сл.).

Као билингвалан истраживач, подједнако отворен за препознавање средстава српског и румунског језика, аутор доследно и ненаметљиво тумачи румунске примесе присутне у топономастичким јединицама, а као лингвиста и сва друга локално обојена језичка средства, укључујући и она из дубљих језичких слојева. Нека од тих тумачења отварају пут разумевању појединих нејасних топонима из српских централних области које је у прошлости насељавало романско (или романизовано) становништво. Примера ради, тумачење свиничког топонима *Аржиште* („potok, breg (Sv.). Et. rum. *Arsişte* – 'mesto gde je izgorela šuma' ili sh. *rž* 'raž'"; Tomić 1986: 202), поред кога у истом селу стоји *Режиште* (долина) и *Ржиште* (равница), – открива да у топониму *Ржиште/ Ржишта* (кршевита страна брда обрасла ситним растињем, село Кушлат код Фоче, Република Српска), ваља тражити мотивацију „место где је изгорела шума". Природне карактеристике те предеоне јединице (изразито стрма кршевита страна) искључују повезаност с фитонимом 'раж', и указују на још један врло вероватан траг старих српско-румунских језичких преплитања похрањених у топонимији централних српских области.[1]

2. Нама су, ипак, посебно занимљиви словенски творбени модели којих у топонимији централних српских области или нема, или се бележе као сасвим усамљени примери. Пажњу ћемо посветити формацијама са суфиксом *-ина* и фитонимом у основи, реализованим у оквиру неколика подмодела: као *Цер-ет-ина* или *Бук-ов-ина* (неизведена основа + формант + суфикс) и *Липар-ет-ина* (изведена основа + формант + суфикс), и као *Лешт-ина* (неизведена основа /повезана са 'леска' или 'лештак'?/ + суфикс). Подмодел *Церетина*, непознат другим српским говорима (и другим словенским језицима), добро је

[1] Само румунско *arsişte* „mesto gde je izgorela šuma" пореклом може бити словенска реч, са суфиксом *-иште* и основом повезаном са *жећи*, *жар* (уп. *ražizati* код дубровачких писаца, Skok: *žećí*).

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

посведочен у говору (топонимији и апелативној лексици) села Свинице (Дунавска клисура, 10-ак км низводно од Лепенског вира), а потврђен је и у селу Мачевић (узводно од Лепенског вира). О осталим подмоделима сведочи по свега један топоним са тих простора: *Липаретина* у Свиници, *Буковина* у Фењу и *Лештина* у Карашеву. Изузимајући Фењ, у коме се говори шумадијско-војвођанским дијалектом, говори осталих насеља припадају архаичним српским дијалектима, од којих је, према М. Томићу, најархаичнији управо говор Свиничана,[1] чија је фонетска и морфолошка структура „najbliža karaševskim govorima, a najviše se razlikuje od novoštokavskih govora“ (Tomić 1984б: 255–256).[2]

Вредности несамосталних елемената који учествују у таквим формацијама (суфикс *-ина* и форманти *-ов-/ -ев-* и *-ет-*) истражићемо по методологији коју смо представили у Радић 2014, а применили у Радић 2015 (уп. и Радић 2013).

2.1. Формације са фитонимском основом (*габр-*, *горун-*, *дрен-*, *цер-*), формантом *-ет-* и суфиксом *-ина*.

2.1.1. Такву структуру има више топонима посведочених у селу Свиница:

Габретина – „dolina, ravnica (Sv). Et. < *grab*“; *Габретински нартак* – „šuma (Sv). Et. < top. *Gabretina* i *nartak* ‘breg’“ (Tomić 1986: 212); уп. *Габрове* – долина, у истом селу.[3]

[1] По свему судећи, у Свиници су урађена и најдетаљнија топономастичка истраживања: аутор је у томе селу „boravio nekoliko meseci i prikupio ogroman dijalekatski materijal“, на основу кога је написао своју докторску дисертацију (в. Томић 1984а) и више прилога о говору и ономастици (Tomić 1984б: 256). Бројност свиничких топонима се објашњава величином сеоског атара („Атар Свинице био је највећи у Клисури, тако да ту има и највише имена места“, Томић 1989: 123), чија је топонимија прикупљена пре помештања насеља и пуњења акумулације (1970), чије су воде потопиле старо село и сеоска имања (Tomić 1984б: 256–257).

[2] Свиничане и Карашевце повезује, поред осталог, и то што међу њима, данас, има и оних који се не изјашњавају као Срби (Tomić 1984б: 256). Истраживањима говора и етнографије „банатске словенске етничке енклаве познате под именом *Карашевци* (*Крашовани*)“ (Радан 2013: 244) последњих се деценија активно бави Михај Радан, познати српски дијалектолог из Румуније.

[3] У погледу акцента, напомињемо да је у топонимима са свих пунктова обележавано само место акцента. У случају примера из Свинице, са говором без квалитативно-квантитативних акценатских разлика, то подразумева потпуну информацију.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

Гурунетина – „dolina (Sv). Et. < gorun“ (214); *Лепана горунетина* – „(‘lepa gorunova šuma’), dolina (Sv)” (222).

Дренетина малана – „(‘mala drenetina’), dolina (Sv.)“ (207).

Церетина – „(‘cerova šuma’), breg i dolina (Sv.)“ (207);[1] *Пут што иде у Церетину* – „put (Sv)“ (233).

Поред ових свиничких, топоним исте структуре је потврђен и у селу Мачевић (банатска Клисура):

Царетина – „šuma i livada (M). Et. < cer, ceretina“ (207).

2.1.2. Судећи по наведеним објашњењима и *Речнику* свиничког говора (Томић 1984а: 116–243), у време истраживања топоним *Церетина* је за Свиничане био творбено-семантички прозиран („церова шума“), што се не може рећи за *Царетину* из клисурског села Мачевић – са говором косовско-ресавског типа. Поред замуђеног вокала из коренске морфеме (*car-* м. *cer-*), на творбено-семантичку непрозирност овог топонима може указивати и тумачење („Et. < cer, ceretina“).[2] Још увек жива свест Свиничана о значењу оваквих формација ("простор покривенем растињем одређене врсте") ишчитава се и из тумачења топонима (уп. „mala drenetina“ – *Дренетина малана* и „lepa gorunova šuma“ – *Лепана горунетина*, без пропратне ознаке „Et.“). Прозирност се мора претпоставити и за топоним мотивисан фитонимом *граб*, који у говору Свиничана има архаичан лик *габ(а)р* („ie., baltoslav., sveslav. i praslav. *grabrъ*“, уп. *габар*, *габра* у Нишу, Skok: *grab*): напоредо са *Габретина* и *Габретински нартак*, у истом селу се бележи и топоним *Габрове* (Tomić 1986: 212).

О томе сведочи и Р(ечник) штампан као део монографије *Говор Свиничана* (Томић 1984а: 116–243), који доноси више потврда оваквих структура у сфери апелативне лексике: *буч’етина* „мн. *буч’етине* ж ‘буковина’“ (која нема одраза у топонимији), а уз њу и *горунетина* „ж. ‘храстовача’; вар. *гурнетина*“ и *дренетина*. Лексему *дренетина* прати *дреновина*, а обе се у тумачењу повезују с *дрен*, односно, са (збирно-)множинским *дрење* и *дренци* (уп. „*дрен* мн. *дрење*, *дренци* м. ‘дрен’; син. *дренетина*, *дреновина*“), тј. тумаче као синоними. У Р нема формације *церетина* (бележи се „*церовина* ж.

[1] Истоимени локалитет се бележи и на српској страни, у зони Националног парка Ђердап.

[2] Према нашем искуству, од изузетног су значаја подаци о прозирности топонима за локално становништво, те и о вредности дате формације у локалном говору, који се у пописима топономастичке грађе доносе тек по изузетку.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

‘церовача’“), док се поред фитонима *габар* („*габар* мн. *габрове* м ‘граб’; вар *габәр*“) не наводи ни *габретина* ни *габровина*.[1]

Дакле, и поред извесних неравнина, подаци с терена недвосмислено сведоче да су свинички топоними типа *Горунетина* у процес топонимизације ушли као називи мотивисани присуством одређене (доминантне) биљне врсте на датом простору – као „горунова шума“ или „храстовача“.

2.1.3. Речници српског језика не доносе потврде тих формација (в. RJAZU, РСАНУ, РМС), а донедавно једина нам позната таква изведенице (фитонимска основа + *-ет- + -ина*) био је топоним *Растетина* из средњег Полимља. Како бележи М. Пешикан (1983: 73), тај топоним је у двема даровницама краља Уроша поменут као један од поседа који се дарују хумској епископији. Називи свих тамо поменутих поседа сачувани су до данас, међу њима и „*Растетина* или *Храстетина*“ (Исто).

Те историјске потврде, топономастичка функција, и простори на којима су топоними посведочени (две периферне српске области: крајња североисточна и крајња јужна),[2] – указују на изразиту архаичност тога творбеног модела, тј. на његово постојање у неком данас нам непознатом стању језика. При првом сусрету с полимским топонимом *Растетина* помишљали смо на значења материје или субјективне оцене, али не и на могућност да би *Растетина* или *Храстетина* (: храст) првобитно могло значити ‘храстова шума’.

[1] Сличне формације не прате фитониме *јесен / јесеница* ‘јасен’, *кленица* ‘клен’, *леска*, *свињак* (?, в. у тексту, стр. 249), *рујовац*, као ни *маклен* (уп. *шума од маклен*) и *липа* (уп. *дрво од липе*) – с примерима који указују на занемаривање вредносне разлике између ‘дрвеће као шума’ („шума од маклен“) и ‘дрво као материја’ („дрво од липе“). На помешане вредности формација типа *церетина*, *церовина* и *церовача* у говору Свиничана (или у језичком осећању истраживача?), указује то што се *буч’етина* тумачи као „буковина“, а *горунетина* као ‘храстовача’, док се *дренетина* и *дреновина* (: дрен) објашњавају посредством мн. *дренци* и збирног *дрење* (оба узета као мн. од *дрен*, в. т. 2.1.2).

[2] Ово би се могло узети као још једна потврда некадашњег јединства говора призренско-тимочке зоне са најархаичнијим говорима зетско-сјеничког дијалекта. И. Поповић је чак изнео тезу „о мрковићком говору као некадашњем западном огранку призренско-тимочког дијалекта“ (према Радић 1993: 127). Занимљиво је да од четири изоглосе које картографски представља П. Радић (1993: 132-135), једна (*Велигдан* ‘Ускрс’) повезује средње Полимље и Свиницу.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

2.2. У Свиници је потврђен топоним *Липаретина* – „dolina (Sv)“, уз дромоним *Пут што иде у Липаретину* – „put (Sv)“ (Tomić 1986: 223, 233).[1] Ту тополексему посматрамо као посебан творбеносемантички подмодел из разлога што у њеној основи не стоји семантичка јединица ‘липа’ (фитоним, врста шумског дрвета) већ *липар-* ‘простор под липом’ – дакле, не ‘липа’ које би се могло узети и као јединичан предмет, већ изведена структура која већ носи сему ‘простор’. Сам по себи, тај семантички склоп мотивне јединице искључује могућност да се *-ина* у *Липаретина* тумачи као суфикс тзв. збирног или колективног „значења“ (небројиво мноштво „јединица“ одређене врсте), сведочећи о томе да *-ина* овде, као и у свим другим називима квантитативних (не-јединичних) предмета, назначава "вишдимензионалан предмет неодређених граница простирања" (в. Радић 2015), тј. непосредно назначава категоријални тип предмета у чијем називу учествује (в. Радић 2014)

На велику површину, тј. неодређене границе простирања именованих локалитета, указују и дромоними *Пут што иде у Липаретину* (: Липаретина) и *Пут што иде у Церетину* (: Церетина), уз топоним *Габретински нартак* (: Габретина).

2.3. По сличном творбеном моделу (фитонимска основа + формант + *-ина*) грађен је и топоним *Буковина* – „‘bukova šuma’“ у селу Фењ (Tomić 1986: 206),[2] са говором шумадијско-војвођанског типа. Изведенице које настају по том творбеном моделу у савременом српском језику значе ‘/буково/ дрво (као грађа и гориво)’, али и ‘/буково/ дрвеће, /букова/ шума’ (РСАНУ: *буковина*). Имајући у виду ову другу вредност, није тешко разумети случајеве топонимизације форми типа *буковина*: теже је разумети узроке њиховог сасвим ретког учешћа у српској (и словенској) топонимији. Електронска претрага више таквих формација даје потврде за релативно мали број локација таквога имена на српском језичком простору: *Брезовина* (x2, Србија и БиХ), *Боровина* (x2, БиХ), *Буковина* (x1, БиХ), *Грабовина* (x1, Србија), *Грабовина/ Грабовине* (x1, БиХ), *Јеловина* (x2, БиХ), *Лесковина* (x1, БиХ), *Растовина* (x1,

[1] За нас „нормалан“ топоним *Липар* постоји и у топонимији појединих српских насеља у Румунији (*Липар* x 3, *Липари* x 1; Tomić 1986), али не у Свиници.

[2] *Буковина* је и назив историјског региона којег данас деле Румунија и Украјина (област на сасвим супротном крају Румуније). Према неким тумачењима (в. Википедија: *Буковина*), тим су регионом „од најстаријих дана“ владали „Протосрби – Протословени или најстарији преци данашњих тзв. Словенских народа“.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

БиХ), *Церовина* (x2, БиХ и Србија), *Храстовина* (x1, БиХ) (http://www.geographic.org/geographic_names).

2.4. Посебан случај чини топоним *Лештина*, с основом која може бити повезана с ‘леска’ и ‘лештак’: „*Leština*, breg (K). Et. < *leštak*“ (Tomić 1986: 222). Како видимо, карашевско *Лештина* Томић везује за *лештак* („Et. < *leštak*“), што би значило да је *Лештина* по категоријалним типу мотивног предмета једнако свиничком *Липаретина*. Ипак, структура топонима (*lěština* ← **lěsk-ina*) и стање у другим словенским језицима, посебно у њиховој топонимији (в. т. 3.1), указују на могућност да је топоним мотивационо повезан с *леска*,[1] те и да је *Лештина* по мотивацији исто што и *Церетина*. Разлика би била само у томе што у једном случају између основе и суфикса долази формант, а у другом не (в. т. 3.2.3). Стога, ако није било неких нарочитих разлога да се карашевско *Лештина* мотивационо повеже с *лештак* (*лаштак + -ина* би дало **лештачина*?), примат треба дати непосредној вези фитонимске основе (*леск*-) и суфикса *-ина*.

3. Непосредна веза именичке основе и суфикса *-ина* је творбени модел познат свим словенским језицима. Када је реч о новим изведеницама и недвосмислено именичким основама, та веза у српском језику подразумева реч субјективне оцене од именица м.р., са афирмативном (нпр. *људина*, *јуначина*, *вучина*) или пејоративном вредношћу (нпр. *коњина*, *волина*, *псина*). У томе, међутим, фитоними по правилу не учествују: нема **борина* : бор, **храстина* : храст, **церина* : цер (као ни **брезетина* : бреза, **смрчетина* : смрча или сл.), те у српском говорном језику нема ни таквих формација. Супротно овом, у северним словенским језицима такве изведенице, „посебно од назива за животиње и дрвеће, могу имати сингулативно или колективно значење: **zvěrina* ‘једна звер’ или ‘звериње, дивљач’, **berzina* ‘једно стабло брезе’ или ‘брезова шума’“ (Лома 1997: 5). Лома запажа да се са западнословенским формацијама типа **berzina* у колективном значењу подудара, „до у род, лит. *beržynas* m. ‘брезова шума’“, те да су имена тога типа, честа у „топонимији источно- и западнословенских земаља“, – првобитно била називи шума (Исто).

[1] Начин на који расте леска (као грм а не као јединично стабло) указује на то да се иста ствар може поимати двојако, као ‘леска’ (јединичан предмет) и(ли) као ‘лештак/ лештар/ лескар и сл.’ (квантитативан предмет); в. РСАНУ: *леска* (смисо под т. 3).

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

Кад је у питању „сх. топонимија“, он на основу грађе из RJAZU констатује да „само на два места, у Хрватској и Славонији, имамо топоним *Брезине*, где није јасно да ли је значење колективно (‘брезове шуме’) или сингулативно (‘појединa брезова стабла’)“ (Исто: 6). Данас нам електронска претрага омогућава увид да поред плуралног *Брезине* постоји и сингуларно *Брезина* – шума код Тутина (Србија), као и *Растина* – село у западној Бачкој, уз један локалитет у неком селу код Прибоја (можда примарни аугментатив), у Хрватској *Храстина* – шуме северно од Јасеновца и село у околини Самобора, *Церина* – шуме, код Чазме и код Самобора, и, вероватно још покоји незабележен (или нетражен) топоним.

3.2. Ове потврде указују на то да су у неком периоду и на словенском југу образоване формације типа **berzina* (првобитно називи шума), које су у потоњем периоду из неких разлога овде престале бити продуктивне. Тада је могла бити „повучена“ (тј. модификована) и већина по том творбеном моделу формираних топонима. Наш је циљ да покушамо утврдити како и зашто се то десило?

Кад је реч о главнини српског језичког простора, рекло би се да на њему нема семантички прозирних формација са суфиксом *-ина* непосредно везаним за фитонимску основу. Семантичка прозирност се, свакако, не може претпоставити за топониме *Брезина* код Тутина или *Растина* код Сомбора и Прибоја, а видели смо да се ни у карашевском *Лештина* као мотивна реч не препознаје фитоним ‘леска’, већ nomina loci ‘лештак’. Ствар друкчије стоји с формацијама које између фитонимске основе и суфикса *-ина* имају формант. Творбени тип ‘фитонимска основа’ + *-ов-/ -ев-* + *-ина* је продуктиван тип изведеница на читавом српском језичком простору (нпр. *дреновина*), док су структуре типа *дренетина* (творбени тип ‘фитонимска основа’ + *-ет-* + *-ина*), живе и продуктивне само у говору Свиничана (заступљене и у топонимији Свинице, уз један историјски топоним с простора матичних српских земаља, в. т. 2.1.3).

Судећи по лексици донесеној у Р(ечнику) говора Свинице (Томић 1984а: 116–243), материју животињског и биљног порекла Свиничани не означавају посебним лексемама (синтетички, називима типа *свињетина* и *липовина*), већ користе аналитичке изразе. Поред изостанка лексема типа *свињетина* и *липовина*, на то указује и пракса да се прва реч израза типа „месо/ дрво од... “ доследно исписује великим словом: „*Месо од краве*“, Р: *месо*; „*Дрво од липе*“, Р: *липа*; „*Дрво од јесенице*“, Р: *јесеница* (уп. „*Говеђ’о месо*“, Р:

BDD-A27234 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

говеђ'о; „*Свињско месо*“, Р: *свињски*). Дакле, за разлику од већине српских говора, којима су непознати сколопови ‘фитоним’ + *-ет-* + *-ина*, свинички говор не познаје склопове ‘зооним’ + *-ет-* + *-ина* (месо, материја животињског порекла). По свему судећи, ни формације типа *дреновина* и *дренетина* (: ‘дрен’) у Свиници не значе ‘дрво, материја биљног порекла’ већ нешто друго – множину као више или много потенцијално бројивих стабала одређене врсте (‘дренови’), или „збир“ (‘дрење’) као небројиво мноштво (уп. представљање лексеме: „*дрен* мн. *дрење*, *дренци* м. ‘дрен’; син. *дренетина*, *дреновина*“, Томић 1984а: 138; в. т 2.1.2).

Теорија творбе речи у структури оваквих назива (тзв. градивне именице) не види три јединице (основа + формант + суфикс) већ две (основа + суфисни дериват /*-овина /-евина* или *-етина*/), што говори да се и не помишља на могућност да семантички склоп таквих речи нешто дугује форманту. Управо на то указују топоними типа *Церовина*, *Церетина* и *Церина*, а посебно свинички апелативи *дренетина* и *дреновина*: чињеница да у једном систему (говор једнога села) истовремено живе две лексичке јединице у којима је формант једина разликовна јединица, говори да ту формант није само ф о р м а н т (чисто формална, тј. вредносно празна јединица), већ назнака некаквих разлика у поимању појавно сличних ентитета. Да би се допрло до примарних вредности тако блиских структура (и блискозначних лексема), неопходно је, дакле, разумети не само вредност суфикса *-ина* (в. Радић 2014) већ и вредности форманата *-ов-*/ *-ев-* и *-ет-*. Чињеница да се ти (као и сви други) форманти по традицији тумаче као семантички празне јединице може указивати на то да су њихове вредности скривене у најдубљим слојевима језичке свести, дубљим чак и од оних на којима живе суфикси. Тешкоће у разоткривању вредности афикса као творбених форманата могу бити додатно појачане тиме што су то по правилу полифункционалне јединице. У виду имамо чињеницу да афикси *-ов-*/ *-ев-* и *-ет-* не учествују само у творби – као форманти или као суфикси (обично придевски, ређе и именички), већ и у промени речи – као граматички афикси. Покушаћемо, стога, да на основу важнијих системских, тј. (творбено-)граматичких функција афикса *-ов-*/ *-ев-* и *-ет-* у савременом српском језику дођемо до представе о њиховим базичним

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

вредностима, а тиме и до увида у разлику коју би ти форманти могли уносити у творенице типа *церовина* и *церетина*.

3.2.1. Формант *-ов- / -ев-*. Афикс *-ов-/ -ев-* се по много чему, и то како у граматици тако и у творби речи, препознаје као назнака сингулативности (јединичности), те стога и бројивости онога што је репрезентовано основинском семантичком јединицом.

(1) Низ је показатеља који говоре да је *-ов-/ -ев-* као множински формант био примарно обележје бројиве множине, тј. обележје множине јединично посматраних ентитета (нпр. *синови*, *столови*, *вукови*), док је његов изостанак подразумевао небројиву множину, која је остајала без икакавих обележја (уп. *вуци* : вукови, *сати*: сатови, стсл. грады),[1] или је добијала обележја збирности (уп. *пруће*: прутови, *снопље*: снопови, али и *дугмад*: дугмета).

(2) По свему судећи, исту ту вредност носи и *-ов-/ -ов-* у функцији придевског присвојног суфикса, што се одражава у чињеница да се тај придевски суфикс везује за основе мотивних именица м.р. у функцији ознаке јединичних „бића“ (обично особе мушког пола). Као својеврсни опозит томе придевском *-ов-/ -ев-* у српском данас стоји суфикс *-ск-* и подразумевана разлика "јединичан – не-јединичан (/ квантитативан)" „предмет“-посесор. О томе доста уверљиво сведоче паралеле типа *Милићев*, *братов*, *учитељев* (: ‘Милић’ – лично име или надимак одређене особе; ‘брат’, ‘учитељ’ – референцијална вредност), на једној, и *Милићки* (← *Милић-ски*), *братски*, *учитељски* (: ‘Милић(и)’ – породично презиме; ‘брат’, ‘учитељ’ – „општа“, тј. не-

[1] М. Николић (2013: 289) запажа да „мерене јединице (најчешће у ген., уз квантификаторе)“ по правилу имају крађу множину, што „најбоље показује именица *сат*, која у књижевном језику има увек (а у пракси готово увек) множину *сати*“ кад је јединица времена, а „*сатови* кад значи ‘часовник’“. Мерне јединице типа *дан* и *сат* понајбоље сведоче о томе да тип множине именица м. р. примарно зависи од значења, а тек секундарно и од броја слогова. Историјска и савремена грађа говоре да у томе главну улогу има (1) разлика између јединичних и јединично посматраних ентитета (‘часовник’, ‘прут’, ‘цвет’, ‘лист’, ‘вук’), и не-јединичних или не-јединично посматраних ентитета (‘град’, ‘сат’, ‘дан’, ‘метар’; ‘пруће’, ‘цвеће’, ‘лишће’; ‘вук’, ‘пас’, ‘миш’ – као врсте), или, (2) разлика између непосредно бројивих ентитета (нпр. *цветови*, *листови*, *керови*), и ентитета који се не могу непосредно бројати (квантитети) – из простог разлога што у исто време на истом месту може бити само један такав ентитет (нпр. ентитети ‘град’ и ‘дан’ су бројиви само на основу неког посредника /нпр. географска карта, календар/, или, пак, по сећању).

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

референцијална вредност), на другој страни.[1] Према истом том суфиксу у прошлости је стајао и суфикс *-j-*, с тим што се разлика тада тицала предмета посесије (уп. разлику *банова кћи* – „предмет“ посесије је јединично ‘кћи’ : **banja luka* – предмет посесије је не-јединично, тј. квантитативно / просторно ‘лука’). О том усмерњу старог посесивног *-j-* сведочи његова заступљеност у топонимији (уп. *Добрања*, *Црнче* – од старијег *Црнча*, *Винча* итд.).

Познато је да се *-ов-/-ев-* у функцији придевског суфикса појављивало у више вредносних модалитета – који се, полазећи од посесивности, крећу преко аблативности (*храстов намештај*) до наизглед уопштене квалитативности (уп. топониме *Растови поретак*, *Јасикова раван*, с. Кушлат код Фоче). Ово *поретак* (према ‘ред’, уп. савремено *поредак*) у топониму *Растови поретак* сведочи да је и то *-ов-* долазило да назначи вредност ‘јединична стабла’ (ретка или у неком реду) и тиме направи разлику према збирном *рашће* (← *храст–је*).

Дакле, у структуру посматраних речи изведених суфиксом *-ина* од фитонима (тип *храстовина*) формант *-ов-/-ев-* улази с једном од две вредности: (1) с примарном вредношћу пренесеном из функције множинског (граматичког) форманта, тј. као творбени формант који назначава да се мотивна јединица узима у референцијалној вредности (нпр. ‘*храстови* као јединична стабла’), или, (2) са секундарним вредностима развијеним у функцији придевског суфикса, тј. као творбени формант који назначава аблативност квалитативног типа (нпр. ‘*храстова* грађа/ дрво као материја’). Дакле, првобитно значење топономастичких формација типа *Храстовина* може подразумевати следећи вредносни склоп: фитоним (‘храст’, ‘буква’, ‘бор’ и сл.)’ + *-ov-/-ev-* (назнака да мотивна реч подразумева "јединично посматране ентитете") + *-ina* ("простор неодређених граница") → **hrastovina.*

3.2.2. Формант *-ет-*. Попут форманта *-ов-/-ев-*, и формант *-ет-* у српском језику испуњава низ различитих системских функција.[2]

---

[1] Слична се повезаност уочава и код именског суфикса *-ин*, који у творби именица подразумева сингулативност (*господин* : господа, *Србин*: Срби), а у творби придева припадност јединки, обично особи женског пола (*Маријин*; уп. *женин*: *женски*, *сестрин*: *сестрински*), али и свему другом што се препозна као „јединичан“ или јединствен ентитет (уп. *Академијин*: Академија /наука/).

[2] Мало је вероватна могућност да би *-ет-* у *Церетина* пореклом могло бити везано за именичко *-et* из румунског језика (суфикс за творбу збирних именица, изгледа само од фитонима: *făget* (:

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

(1) У функцији падежног (граматичког) форманта долази као обележје непредметних падежа (падежи резервисани за не-субјекатске и не-објекатске функције) код дела именица средњег рода (нпр. *тел-е*, Н-А јд. : *тел-ет-*, сви остали падежи), где се, дакле, може тумачити као назнака не-предметне (не-референцијалне) примене „предметне речи".

(2) Слично је и са *-ет-* које учествује у творби назива материје, где се може тумачити као назнака да се основа (/ мотивна реч) узима у „не-предметној" (не-референцијалној, „општој") вредности. Примера ради, код именица типа *овчетина* формант *-ет-* се најпре може протумачити као афикс који назначава да мотивно 'овца' подразумева '*овца* као врста' (тзв. „друго бивство", општа вредност) а не '*овца* као (прво) бивство те врсте'. То је уједно и неопходан услов да се од појмова „бивства" (в. Радић 2014: 162) типа *овца*, који подразумевају скицу (/ „слику") одређеног облика, сагради појам друге категорије – *овчетина* као квантитет (безоблична материја).

(3) На сличан се начин може разумети учешће тога форманта у творби именица субјективне оцене, које подразумевају интерпретацију, тј. живот у прагматичкој димензији. У примерима типа *жен-ет-ина* формант *-ет-* назначава да основа (*жен-*) није повезана ни са „сликом" ('„она" жена') ни са скицом ('нека жена'), већ се узима као чисто семантичка јединица. Доследно негативне вредности тако образованих речи субјективне оцене говоре да је то *-ет-*, као и сви други форманти у тој функцији (*кућетина*, *кућерина*, *травуљина*, *телесина* итд.), надлежно за селекцију негативних сема мотивне речи, које ће суфиксом *-ина* бити „проширене" до неодређених граница. О томе

---

fag, „буква") – бучје, букова шума; *brădet* (: brad, „јела") – јелова шума; *nucet* (: nuc, „орах") – орашје (Tomici 2005: 1469). Пре ће бити обратно, да је румунско *-et* словенског порекла – повезано с именичким суфиксом *-ет*. То именичко *-et*, с варијантама „*-ot*, *-at*, pored *-at*" (у *голет*, *врлет*, *топот*, *шапат*, *звекет* и сл.), Скок дефинише као „praslovenski, danas neproduktivan sufiks za izvođenje onomatopejskih imenica m. r." (уп. *пуцкетати*, *лупетати*, *крекетати*), налазећи да се „onomatopejsko značenje ovih sufiksa vidi [...] po prevoju *е – о – а* ← ь, koji se ravna prema samoglasu osnove" (Skok: *-et*). Пре ће бити да ономатопејско значење тих речи долази од саме основе (превој је тек подршка), а да суфикс, слично формантима *т*-типа (уп. *корутина*, *бразготина*), назначава општост или апстрактност, а тиме и небројивост и квантитативност „предмета" које категорише (*голет*, *звекет*, *топот*), чему је код глагола аналогна учестала и трајна радња (*пуцкетати*, *лупетати*). Скок, поред осталог, запажа да се „augmentativni sufiks *-ina* [...] veoma [...] često udružuje s *-ot*, *-et*: *babetina*, *bukvetina*", који се „miješa s *-etina* koje je nastalo drukčije: *teletina*, *ovčetina* [...], gdje nema augmentativno značenje", као и с *-отина* у *огреботина*, *бразготина*, где „gotovo gubi pejorativno značenje" (Skok: *-et*). Не увиђа се, дакле, могућност да су сви *t*-афикси модалитети једне у основи исте јединице.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

да се *-ет-* у творби речи субјективне оцене може тумачити као маркер негативних сема основинске јединице сведоче доследно негативне вредности структура типа *жен-ет-ина*,[1] што није случај са структурама без форманта (тип *коњ-ина*) – међу којима су једне афирмативне (*јуначина*, *људина*), а друге пејоративне (*волина*, *коњина*). То говори да афирмативна или пејоративна вредност изведеница без форманта није унапред дефинисана већ зависи од тумачења основинске јединице, што говори и да суфикс *-ина* није одговоран за афирмативност или пејоративност изведене речи, већ само за „ширење“ снопа одабраних сема (само негативних, или позитивних или негативних). Његова функција у речима субјективне оцене недвосмислено говори да је то „амплификативни“ а не аугментативни суфикс.[2]

Кад су у питању односи између мотивне речи и оваквих изведеница субјективне оцене, неспорно је, дакле, да оба творбена модела (без форманта – *вучина*, и с формантом – *женетина*) почивају на сноповима позитивних или негативних сема издвојених из општег (нереференцијалног) значења мотивне јединице – ‘*вук* као врста’ (а не ‘*вук* као „ова“ или „она“ јединка’), односно, ‘*жена* као женско људско биће /тзв. „друго бивство“/’ (а не ‘*жена* као „ова“ или „она“ особа’).

3.2.3. Ако није друкчије назначено посебним средством (попут оног *-ов- / -ев-*), у творби речи се подразумева да основинска јединица учествује са „општом“ (не-референцијалном) вредношћу, или, прецизније, као чисто семантичка јединица. Кад кажемо „чисто семантичка јединица“ у виду имамо то да у процесе творбе речи семантичке јединице не улазе ни као основе речи одређене врсте (нпр. као именице или придеви), већ као јединице повезане с

[1] То се показује и у појави да се дуплирањем форманата појачава негативност таквих формација (уп. *жен-т-ур-ина* : женетина).

[2] Термин *амплификатив* (у вези с *амплификација* < лат. *amplificatio* – ширење, повећавање) и *амплификативни суфикс*, А. Белић користи као опозит термину *деминутивни суфикс* (уп. „Сви деминутиви и амплификативи грађени помоћу посебних суфикса су секундарно изведени од именица“, Белић 1901: 9), тј. као делимичан синоним савременом *аугментатив(ни)*. Како *амплификација* не подразумева нужно аугментативност (а ово подразумева ‘пејоративност’), то је једини одговарајући термина за структурно-семантичке склопове ‘људина’ и ‘коњина’, али и за друга „значења“ суфикса *-ина*, – вероватно сва сем сингулативног (в. примере из пољског у т. 3.1) и с њиме повезаног деминутивног (в. Белић 1901: 48).

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

функционално неразложеним идејама.[1] Свакако је то имао у виду А. Белић када је објашњавао да ие. (и прасл.) именица **vьlči* (ж.р., 'вучица') није могла „постати од **vьlkь* (то се већ и из самих облика види)" већ „од општег дела *vьlk-*", тврдећи да општи део „има увек придевско значење" (Белић 1936: 236, спац. Ј.Р). Потоња Белићева тумачења односа основе и суфикса у изведеним речима недвосмислено говоре да атрибут „придевски" подразумева детерминативност (в. Белић 1958: 77-78) као основну функцију придева, а не придев као врсту речи.

Јасно је, стога, да су топономастичке формације типа *Храст-ина* и *Храст-ет-ина* морале подразумевати исту дотопономастичку вредност ('простор под дрвећем одређене врсте'), а да се њихове међусобне формалне разлике могу тумачити као одраз различитих стања језичке свести: формацију **hrast-ina* је могла градити свест која подразумева да је основинско 'храст' чисто семантичка јединица, док је формацију **hrast-et-ina* градила свест која је из неких разлога осећала потребу да такву вредност мотивне јединице додатно и назначи. Њихов дотопономастички семантички склоп би се могао представити на следећи начин: (1) фитоним као „друго бивство" (назив врсте), са подразумеваном детерминативном функцијом ('храст', 'буква', 'бор' и сл. узети у „општој", нереференцијалној вредности) + *-ina* (просторност – "вишедимензионални „предмет" без одређених граница") → **hrastina*; (2) фитоним ('храст', 'буква', 'бор' и сл.)' + *-et-* (назнака да је мотивна реч узета у општој, нереференцијалној вредности, с детерминативном функцијом) + *-ina* (просторност – "вишедимензионални „предмет" без одређених граница") → **hrastetina.*

3.3. Све, дакле, указује на то да је дотопономастичка вредност формација типа *Церовина* морала бити различита од дотопономастичке вредности формација типа *Церетина*, које су, пак, само формално различите од формација типа *Церина*. Остављајући по страни вредност 'дрво као материја', формације типа **cerovina* су у процес топонимизације могле ући с вредношћу 'стабла цера покривају простор неодређених граница' → 'простор покривен церовима'. Супротно овом, **cerina* и **ceretina* су у топонимију улазиле пречим путем – са мотивном вредношћу '(церова) шума', тј. 'простор на коме се дрвеће одређене врсте шири до неодређених граница'. Наиме,

[1] С тим у вези стоје и давни (Аристотелови) увиди да су „друга бивства" (општи појмови типа 'човек', 'вук') више „квалитети" него „бивства" (гр. *οὐσία*); о томе у Радић 2014: 162–163.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

замислива је људска свест која би, у условима живота који подразумева чврст склад с природом, правила разлику између два типа „шуме“: (1) развијена стабла одређене врсте (приближно исте величине) покривају простор непојмљивих граница (**cerovina*),[1] и (2) шума као шумска састојина (дрвеће различите развијености и врсте /с једном доминатном/) се шири до неодређених граница (**cerina*, **ceretina*).[2]

3.4. Као непознанице се намећу два питања тесно повезана с темом нашега рада: (1) узрок слабог присуства формација с фитонимом и суфиксом *-ина* у српској топонимији, и (2) њихово структурно шаренило (*Растина*, *Растетина*, *Растовина*; *Церина*, *Церетина*; *Липаретина*).

Наша истраживања суфикса *-ина* и *-ица* у српском језику (Радић 2014), а посебно у топонимији и географској терминологији (Радић 2015), су указала на то да све функције суфикса *-ина* у српском језику почивају на две његове основне, међусобно повезане вредносне компоненте: (1) "вишедимензионални просторни ентитет", (2) "ентитет без јасних граница простирања". По свему судећи, разлика "једнодимензионално (= димензионално одређено)" || "вишедимензионално (= димензионално неодређено)" је основна, те истовремено и прасловенска разлика између суфикса *-ица* (уп. општесловенско *ulica*, *granica*, *Bělica* /река/) и *-ина* (уп. *долина*, *планина*, *пучина*, *белина*). Изразито висока продуктивност суфикса *-ица*

[1] Такве би могле бити столетне шуме на теренима нарочито погодним за раст и развој једне врсте. Релативно ретка појава топонима типа *Церовина* може бити одраз ретке појаве хомогених столетних шума узраслих у природним условима (в. т. 2.3).

[2] Овај последњи тип топонима на *-ина* подразумева, дакле, именовање које полази од простора (именује се „шума“ као део простора), што под знак питања ставља тумачења да формације типа *berzina* имају „збирно“ (/ „колективно“) значење (в. нпр. SP: 121). Назив који подразумева збирно значење за полазиште не може имати ‘простор’ (= континуум), већ јединичне ентитете који се посматрају у „збиру“, тј. као небројиво мноштво (*Бресје*, *Лијешће*, *Рашће*, *Трње*, као и *Јабучје*, *Крушје* или *Крушчање*, *Шљивање* и сл.). Док у формацијама типа **berzina* примат има сам простор, тј. „просторност“ као ширење (центрифугалност), у онима типа *брезје* ← **berz-ье* примат има оно што је у простору (‘бреза’), али не као јединка већ као ‘брезје’ („збир“ или „колектив“) – појам који подразумева просторност центрипеталног типа. Дакле, **hrastъje* и **hrastina* су у топонимију могли улазити као опозити: разлика ‘центрипетално (збирање) – центрифугално (ширење)’ је морала подразумевати и разлику у величини (**hrastina* – шума са неодређеним границама, **hrastъje* – шума сагледивих граница, шумарак). О томе, поред осталог, сведочи чињеница да међу мотивним речима формација са *-ина* нема „културних“ биљака.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

у јужнословенским језицима (в. Бошковић 1936: 59–151) могла се развити као последица увида да једнодимензионални ентитети типа „ица“ (такви су крађи пут – *улица*, или мања река, нпр. *Белица*), поред одређене дужине подразумевају и одређену ширину, тј. појмљиве границе простирања у двема димензијама (нпр. „ова“ *улица* има појмљиву дужину /почетак и крај/ и ширину). У поимању просторних јединица „ица“ је, потом, могло обухватити сваки "дводимензионалан простор јасно ограничен испољавањем карактеристике или релације назначене основом" (нпр. *ораница*, *низбрдица*, *поледица*, *поребрица* и сл.).

Ширење суфикса „ица“ са једнодимензионалних на дводимензиналне ентитете ограничене испољавањем својства назначеног основом нужно је подразумевало процес прегруписавања ентитета типа „ина“ и „ица“ – када су и простори с лако уочљивим (појмљивим) границама, какав може бити и простор ограничен простирањем одређеног шумског растиња, могли бити искључени из скупине типа „ина“ и прикључени скупини „ица“, или, по основу какве друге разлике, бити обележени неким другим средством. Поред паралела типа *Grabine* (Пољска) или *Габрине* (Бугарска), *Грабовина* (Босна и Херцеговина) и *Габретина* (Свиница), на једној, и *Грабовица*, уз *Грабовик*, *Грабак*, *Грабац*, *Грабар* (многобројни локалитети на српском језичком простору),[1] на другој страни, о том прегруписавању добро сведочи разлика између изразито ретког топонима *Плужине* (уп. слов. *plužiti* ‘орати’) и врло раширеног *Орница/ Орнице* (уз апелативно *орница* ‘врста ливаде, скорашња ораница’: ‘орати’). У том је процесу, као једна од прелазних фаза, могла завладати пракса успостављања разлике између *храст-ов-ина* (развијена храстова стабла /‘храстови’/ која расту на несагледиво великом простору) и **hrast-et-ina* (шумаска састојина, са храстом као најзаступљенијом врстом, која се шири до неодређених граница), са одразима *Храстовина* (Република Српска) и *Храстетина* (средње Полимље).[2] За последњу фазу тога процеса,

[1] Само *-ица* је, потом, могло утицати на привлачење других суфикса у ту сферу именовања, пре свега оних који напоредо с *-ица* творе опозите или комплементарно повезане појмове у другим сферама именовања (уп. *старица – старац*: *Грабовица – Грабовац*, *говорница* ‘место са кога се говори’ – *говорник* : *Грабовица – Грабовик*, и сл.).

[2] Илустративан је и пар лексема *полотина* и *половица* (Свиница), које Томић (1984а: 197) тумачи као синониме, са значењем ‘половина’. Њихова структура говори, међутим, да би *половица* могло значити ‘половина одређеног ентитета’ (нпр. ‘половина ове стране’), док би *полотина* морало значити ‘половина било чега’. Напред представљену вредност форманата *-ет-* потврђује, поред осталог, и то што суфиксу *-ица* никад не претходи морфема *т*-типа као

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

који подразумева нов категоријални приступ дводимензионалним ентитетима с појмљивим границама (њихов прелазак из категорије „ина“ у категорију „ица“), може бити везана формација *Липаретина*, са основинским *липар-* (*липар* ‘липова шума’) и *-ина* које је могло назначити ‘неограђене границе ширења (липове шуме)’. Ту се, пак, мора водити рачуна о могућим творбено-семантичким утицајима других балканских језика (с тим се утицајем повезује суфикс *-ар* у творби *nomina loci* од фитонима, в. Асенова 1984: 193), што се морало одразити на вредносно прегруписавање домаћих суфикса. То је, међутим, посебан проблем, који излази из оквира наше теме.

Литература:

Асенова, Петя. Към характеристиката на балканския езиков съюз (фонемна, морфемна и именна система). *Годишник на Софийския университет „Климент Охридски“, Факултет по славянски филологии*. София: Българската академия на науките, 1984, 177-267.

Белић, Александар. О историјском развитку словенских деминутивних и амплификативних суфикса (1901). *Изабрана дела Александра Белића*, *том II*. Београд 2000: 9–76.

Белић, Александар. Радослав Бошковић, Развитак суфикса у јужнословенској језичкој заједници, Библиотека Јужн. Фил. 6; ЈФ XV 1–154 (приказ). *Јужнословенски филолог* XV (1936): 232–246.

Белић, Александар. Природа и порекло именица субјективне оцене [1958]. *Изабрана дела Александра Белића, том II*. Београд 2000: 77–81.

Бошковић, Радослав. Развитак суфикса у јужнословенској језичкој заједници (1936). *Одабрани чланци и расправе*. Титоград: ЦАНУ 1978, 45–175.

Лома, Александар. Српскохрватска географска имена на *-ина*, мн. *-ине*: преглед типова и проблеми класификације. *Ономатолошки прилози* XIII (1997), 1–26.

Николић, Мирослав. *Обратни речник српскога језика*. Београд 2000.

Николић, Мирослав. Именице које у српском књижевном језику проширују основу морфемом *-ов-* у множини. *Јужнословенски филолог LXIX* (2013): 277–318.

Пешикан, Митар. Зетско-хумско-рашка имена на почетку турског доба (други део). *Ономатолошки прилози* IV (1983), 1–135.

формант (в. Николић 2000: 249-251), већ само као саставни део творбене основе (нпр. *крлатица*, *јекетица* : јекет, *лепотица* : лепота). Са тим је у складу и налаз да „међу именицама на *іса* које су сграђене *непосредно* од придева нема апстрактиних именица из категорије Adjektiv abstrakta“ (Бошковић 1936: 66).

BDD-A27234 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)

Радан, Михај. Неке заједничке особине банатских и карашевских говора. Њихово порекло и значај. *Годишњак за српски језик* XXVI/13 (2013). Ниш: Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, 433–449.

Радић, Ј. Јованка. „О формацијама са суфиксом *-ица* и антропонимом у основи (дијалектолошки, ономастички, логичко-граматички и 'феминистички' аспект)". *Путеви и домети дијалекатске лексикографије*. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 2013, 283-294.

Радић, Јованка. Из методологије трагања за примарним вредностима суфикса (Категоријални приступ: од *ул-ица* до *учитељ-ица*). *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LVII/1 (2014): 151–181.

Радић, Јованка. Суфикси *-ина* и *-ица* као опозити у географској терминологији и топонимији (Категоријални приступ). *Ономатолошки прилози* XXII (2015), 17–63.

Радић, Првослав. О српско-македонским лексичким паралелама. Дијалектолошки аспект. *Јужнословенски филолог* XLIX (1993): 113–136.

РМС – *Речник српскохрватског књижевног језика*. Нови Сад (- Загреб): Матица српска (– Матица хрватска), 1967-1976.

РСАНУ – *Речник српкохрватског књижевног и народног језика*. Београд: Српска академија нука и уметности – Институт за српски (/српскохрватски) језик САНУ, 1959 –.

Томић, Миле. Говор Свиничана. *Српски дијалектолошки зборник* XXX (1984а): 7–265.

Томић, Миле. *По дунавској клисури*. Букурешт: Критерион 1989.

RJAZU – *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1880–1976.

Skok, Petar. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: JAZU, 1972.

Sosir, Ferdinand. *Spisi iz opšte lingvistike*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2004.

SP: *Słownik prasłoviański*. *Tom I*. Wrocław: Polska akademija nauk, 1974.

Tomić, Mile. Antroponimija Srba i Hrvata u Rumuniji. *Ономатолошки прилози* V (1984б): 243–312.

Tomić, Mile. Toponimi srpskih i hrvatskih naselja u Rumuniji. *Ономатолошки прилози* VII (1986): 199–246.

Tomici, Mile. *Dicţionar român – sârb.* Bucureşti: Editura academiei Române, 2005.

BDD-A27234 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:38 UTC)